

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **M. K.**, zastoupen Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem, se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 6. 2015, čj. MSK 36122/2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 3. 2016, čj. 19 A 54/2015 – 52,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 3. 2016, čj. 19 A 54/2015 – 52, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a závěry krajského soudu

[1] Žalobce byl rozhodnutím Magistrátu města Havířov ze dne 8. 1. 2015, čj. OVV1/83987/2014-9, shledán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“). Přestupku se měl dopustit tím, že dne 26. 9. 2014 v době okolo 23:55 hod., na ulici Ostravská, v katastrálním území Havířov - Město, řídil osobní motorové vozidlo tov. zn. Mercedes, RZ X, aniž by byl držitelem příslušného řidičského oprávnění, které pozbyl dne 26. 8. 2014. Žalovaný k odvolání žalobce změnil výrok rozhodnutí prvního stupně pouze po formální stránce a ve zbytku jej potvrdil.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou, kterou krajský soud napadeným usnesením odmítl jako opožděnou. Soud uvedl, že zástupce žalobce postupoval

podle předem připraveného scénáře, přičemž žalobu zaslal poštou jako obyčejnou poštovní zásilku, ačkoliv si musel být vědom toho, že využívá neprůkazný způsob doručování, nesoucí riziko z toho vyplývající. Jako advokát nepodal žalobu datovou schránkou, kterou má povinně zřízenou, a kterou, jak je soudu z úřední činnosti známo, běžně používá. Krajský soud měl za to, že ze strany advokáta se jednalo o úmyslné jednání s cílem využít takovou poštovní službu, u které nebude možno prokázat, kdy byla zásilka na poště podána. Nemohl však ponechat stranou skutečnosti vyplývající z provedených důkazů. Na obálce, ve které byla doručena žaloba, je otisk poštovního razítka. Otisk je špatně čitelný, resp. lze z něj seznat údaj 18. 8. Žaloba byla soudu doručena dne 10. 9. 2015, a proto má za nepochybné, že otisk poštovního razítka obsahuje údaj 18. 8. 2015. Krajský soud se s dotazem na upřesnění data podání žaloby obrátil na Českou poštu, která mu sdělila, že zásilka byla opatřena dne 18. 8. 2015 otiskem poštovního razítka a téhož dne vypravena z pobočky do přepravy. Proč byla zásilka doručena až dne 10. 9. 2015 pošta neznala. Dále pošta uvedla, že přesné datum podání obyčejné listovní zásilky není evidováno a lze jej zjistit pouze z otisku razítka nebo otisku výplatního stroje. Zásilky jsou vypraveny v den podání zásilky. Pokud by nedošlo k vypravení zásilky, odpovědný pracovník sepíše záznam o nepravdelnosti a předá jej nadřízenému na vědomí. Datum příchodu obyčejné listovní zásilky není rovněž na poště evidováno. Zásilka je dále opatřena čárovým kódem třídícího stroje Sběrného přepravního uzlu Praha 022, který má pouze informativní charakter a nepotvrzuje skutečné datum podání zásilky. Předmětná zásilka byla opatřena tímto kódem dne 8. 9. 2015. Napadené rozhodnutí pak bylo doručeno zmocněnkyni žalobce M. V. dne 29. 6. 2015. Soud dále uvedl, že za situace, kdy dne 18. 8. 2015 nedošlo k žádným nepravdelnostem a byla-li zásilka opatřena čárovým kódem až dne 8. 9. 2015, tedy dva dny před tím, než byla zásilka doručena soudu, což je běžná standardní lhůta, v níž pošta doručuje zásilky, je nutno dospět k závěru, že bylo zcela jednoznačně prokázáno, že žaloba byla podána opožděně. Jinými slovy je vyloučeno, aby k podání žaloby k poštovní přepravě došlo dne 18. 8. 2015. Naopak lze s jistotou říci, že zásilka byla podána až dne 8. 9. 2015, tedy v době, kdy byla opatřena čárovým kódem, a že došlo k neoprávněné manipulaci s poštovním razítkem.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti usnesení krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V ní namítl, že žalobu podal včasné. Z otisku razítka je zjevné, že žaloba byla podána dne 18. 8. 2015, přičemž na tom nic nemění skutečnost, že soudu byla doručena až dne 10. 9. 2015. Ustanovení § 40 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), váže zachování lhůty na datum předání žaloby držiteli poštovní licence. To je osvědčeno úředním razítkem pošty, jehož správnost se presumuje. Z reakce České pošty pak vyplývá, že přiznala své pochybení, kdy nepravdelnosti v doručování zásilek jsou obecně známou skutečností. Krajský soud podle něj neunesl důkazní břemeno ohledně opožděnosti podání žaloby a dále stěžovatel odkázal na rozsudek kasačního soudu ze dne 26. 3. 2008, čj. 2 Azs 71/2006 - 82. V případě zastoupení advokátem je možné, že dojde k takovým provozním důvodům, které neumožňují učinit podání datovou schránkou, a advokátovi nelze upírat právo učinit podání doporučeným dopisem. Proto nelze hovořit o předem připraveném scénáři.

Krajský soud dezinterpretoval vyjádření České pošty, neboť se z nich podávalo, že přesné datum podání zásilky je možné určit jen podle otisku denního razítka nebo otisku výplatního stroje. Krajský soud však opožděnost podání žaloby dovozoval ze skutečnosti, že na poště není uložen záznam o nepravdelnosti zásilky ze dne 18. 8. 2015. Důkaz otisku razítka je nutné upřednostnit před úvahami o tom, že pokud by došlo k nepravdelnosti, měl by být sepsán záznam. Stěžovateli nemůže být dááno k tíži, že nebyl příslušným pracovníkem sepsán záznam o nepravdelnosti, a to pokud držitel poštovní licence konstatuje, že datum podání lze přesně zjistit jen z otisku razítka. Názor krajského soudu je tak pouhým konstruktem, který je však v rozporu s vyjádřením České pošty. V případě existence důkazů ve prospěch i neprospěch včasnosti podání je nutné vycházet ze zásady *in dubio pro reo* a postupovat ve prospěch obviněného. Je zřejmé, že Česká pošta pochybila. Z rozsudku však není zřejmé, z jakého důvodu krajský soud usoudil, že Česká pošta pochybila v případě, který jde v neprospěch stěžovatele, tedy že nebyl sepsán záznam o nepravdelnosti. Závěrem namítl, že byl krácen na svých právech, jelikož mu soud neposkytl písemné vyjádření žalovaného před ústním jednáním tak, aby se mohl řádně připravit. Za takové okolnosti byl návrh na odročení jednání plně důvodný a soud mu měl vyhovět. S ohledem na vše navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti ve stanovené lhůtě nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu.

[6] Kasační stížnost je důvodná.

[7] V nyní posuzované věci je přezkoumáváno usnesení o odmítnutí žaloby, které lze napadnout pouze z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Jak již vyslovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 4. 2005, čj. 3 Azs 33/2004 - 98, publ. pod č. 625/2005 Sb. NSS, „[...] *je-li kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem.*“ Podobně viz dále v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, čj. 1 Azs 24/2004 - 49, publ. pod č. 427/2004 Sb. NSS, podle něhož *pod „nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo zastavení řízení“ ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. spadá také případ, kdy porušení procesního předpisu mělo nebo mohlo mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo zastavení řízení.*

[8] Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat „[...] *ve lhůtě dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručáním písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.*“ Ustanovení § 40 odst. 4 s. ř. s. normuje, že lhůta je zachována, pokud je podání v poslední den lhůty předáno soudu či držiteli poštovní licence. Dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. soud usnesením návrh odmítne, jestliže byl podán opožděně.

[9] V řízení je nesporné, že napadené rozhodnutí žalovaného bylo doručeno zmocněnkyni stěžovatele M. V. fikcí dne 29. 6. 2015. Poslední den dvouměsíční lhůty pro podání žaloby tedy nastal dne 31. 8. 2015, jelikož 29. 8. 2015 byla sobota, a proto se konec lhůty posunul na nejbližší pracovní den (§ 40 odst. 3 s. ř. s.). Na otisku poštovního razítka na obálce, ve které stěžovatel žalobu soudu doručil, je datum 18. 8. 2015. Žaloba byla krajskému soudu doručena až dne 10. 9. 2015, tedy po více než 20 dnech od vyznačeného data podání. Sporné však je, zda datum uvedené na otisku poštovního razítka je skutečným datem podání žaloby na pobočce České pošty. Krajský soud v napadeném usnesení dospěl k závěru, že stěžovatelova žaloba nemohla být podána na pobočce České pošty v den uvedený na otisku razítka, neboť v tento den nedošlo k žádným nepravidłnostem v přepravě a čárový kód nesoucí informace o průběhu přepravy byl na obálku umístěn až dne 8. 9. 2015 (dle sdělení České pošty na dotaz krajského soudu). Z těchto skutečností dospěl krajský soud k závěru o opožděnosti podání žaloby. Nejvyšší správní soud se však s tímto závěrem neztotožňuje.

[10] Je pravdou, že advokáti obvykle nedoručují podání prostřednictvím obyčejné poštovní zásilky, a to vzhledem k jejich povinnosti mít zřízenou datovou schránku. Platná právní úprava jim však tuto možnost neupírá. Je tedy na stěžovateli, resp. jeho zástupci, jaký způsob doručování podání zvolí, neboť mu to zákonná úprava umožňuje. Nelze mu tedy klást k tíži, že si zvolil způsob doručování obyčejnou poštovní zásilkou, byť to není standardní postup advokátů. I Nejvyšší správní soud má ve své úřední činnosti zkušenost s tímto postupem advokáta žalobce včetně eventuálních důsledků, byť to může být v některých věcech spíše k tíži klientů tohoto advokáta. Jelikož však Česká pošta neeviduje data podání obyčejných listovních zásilek, je nutné vycházet z otisku poštovního razítka, jehož správnost platí, neprokáže-li se opak. Ze sdělení pošty, které je součástí soudního spisu krajského soudu, vyplývá, že dne 18. 8. 2015 přijala podání a tentýž den jej vypravila k přepravě, přičemž neví, proč nastala mezi datem podání a doručením delší prodleva. Dále uvedla, že čárový kód třídícího stroje sběrného přepravního uzlu má pouze informativní charakter o průběhu přepravy zásilky a žádným způsobem nepotvrzuje skutečné datum jejího podání. Dne 18. 8. 2015 nedošlo k žádným nepravidłnostem v přepravě, jinak by příslušný pracovník učinil záznam o nepravidłnosti, který by předal nadřízenému pracovníkovi na vědomí. S ohledem na tyto skutečnosti kasační soud konstatuje, že nelze s jistotou tvrdit a zejména prokázat, že došlo k manipulaci (antedatování) s datem na poštovním razítku. Naopak je nutné vycházet ze správnosti uvedeného data, neboť poštovní razítko je razítkem svou povahou úředním. Čárový kód na obálce má, jak sama Česká pošta uvedla, pouze informativní charakter o průběhu přepravy zásilky a nepotvrzuje skutečné datum podání. Údaje vyplývající z čarového kódu nejsou tedy v nyní posuzované věci schopny vyvrátit domněnku o správnosti data uvedeného na otisku poštovního razítka. Stejně tak skutečnost, že dne 18. 8. 2015 nebyl sepsán žádný záznam o nepravidłnostech, nemusí znamenat, že k žádným skutečně

nedošlo. Proto kasační soud konstatuje, že nelze s jistotou tvrdit, že žaloba byla podána opožděně i přes to, že zde nastaly určité zvláštnosti.

[11] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 7. 12. 2005, čj. 3 As 33/2005 - 80, konstatoval, že „[z] principů právního státu potom vyplývá, že při úvaze o tom, zda ochranu poskytnout nebo odeprít, je v pochybnostech zapotřebí volit vždy variantu upřednostňující přístup k právní ochraně.“

[12] Věc obdobnou nyní posuzované věci řešil kasační soud v rozsudku ze dne 10. 9. 2015, čj. 4 As 164/2015 - 39, ve kterém uvedl, že „Česká pošta připustila, že mezi datem podání zásilky a jeho zpracováním vznikla neobvyklá prodleva, přičemž nelze vyloučit manipulaci s poštovním razítkem. Současně však konstatovala, že s ohledem na proces zpracování obyčejných zásilek není schopna prokázat okolnosti podání. Vzhledem k tomu, že i v nyní posuzované věci byla kasační stížnost podána formou obyčejné zásilky, nelze předpokládat, že by Česká pošta byla schopna Nejvyššímu správnímu soudu sdělit konkrétnější informace. Závěry, které Nejvyšší správní soud učinil v rozsudku ze dne 18. 3. 2015, čj. 1 As 16/2015 - 30, nelze bez dalšího aplikovat v nyní posuzované věci. Zdejší soud v naposledy uvedeném rozsudku shledal, že žalobce zneužil svá práva, a to tím, že systematicky odesílal doplnění odvolání proti správnímu rozhodnutí na konci lhůty z pošty v Libanonu, čímž usiloval ztížit řízení tak, aby jej nebylo možné dokončit před uplynutím prekluzivní lhůty. Přitom nebylo pochyb, že žalobce k odesílání podání využil poštu v Libanonu a že tak, vzhledem k alternativním možnostem doručování, učinil ve snaze vytvořit procesní obstrukci. V posuzované věci sice není pochyb o tom, že žalobce podal kasační stížnost formou obyčejné zásilky, to mu ovšem samo o sobě nemůže založit žádnou procesní výhodu. Takovou výhodu lze získat teprve tím, že žalobce, nebo s ním smlouvená osoba, opatří zásilku s opožděným podáním razítkem s datem, které odpovídá včasnému podání. To však v posuzované věci nelze bezpochyby prokázat [...] Žalovanému lze přisvědčit, že časové prodloužení mezi podáním a doručením kasační stížnosti není obvyklé. Pokud má žalovaný z vlastní úřední činnosti informace o tom, že se toto prodloužení opakovaně vyskytuje v souvislosti se stejnými odesilateli a že dochází k antidatování podacího razítka prostřednictvím zaměstnance pošty, měl by tyto informace v každém jednotlivém případě poskytnout Policii České republiky.“ Pokud tedy žalovaný má informace či důkazy nasvědčující manipulaci s daty při podávání zásilek na pobočkách České pošty zástupcem stěžovatele, nechť tyto předá orgánům činným v trestním řízení.

[13] Nad to však Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že si lze představit i jiný scénář. Totiž, že zástupce žalobce určitým způsobem a zřejmě za součinnosti další osoby zfalšuje datum podání k přepravě. Pokud by se takovéto jednání potvrdilo, bylo by to důvodem mj. pro podání podnětu České advokátní komoře. V projednávané věci však pro takovýto závěr není dostatek skutkových zjištění.

[14] S ohledem na pochybnosti o skutečné opožděnosti podání žaloby, které v nyní posuzované věci panují, je onen pomyslný jazýček vah nutno posunout ve prospěch věcného soudního přezkumu. Proto kasační soud zrušil napadené usnesení a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, zejména pak k věcnému projednání žaloby. Krajský soud bude v dalším řízení vázán názorem kasačního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

IV. Náklady řízení o kasační stížnosti

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti nerozhodl Nejvyšší správní soud. V případě zrušení rozhodnutí krajského soudu a vrácení mu věci k dalšímu řízení, rozhodne o nákladech řízení podle § 110 odst. 3 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2016

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu